

Tele2 Sverige AB
Box 62
164 94 Kista
Telephone +46 8 562 640 00
Fax: +46 8 562 642 00
www.tele2.se

14-06-2016, FINAL

Post- och telestyrelsen
Att: Rebecka Frisk di Meo
Box 5398
102 49 Stockholm

Insänt via e-post till följande adress:
samtrafik@pts.se

Yttrande över förslag på *LRIC-modell* för beräkning av kostnader för samtalsterminering i mobilnät i Sverige – 2.0 och på *Utkast till analys av marknaden för mobil samtalsterminering*.

Tele2 Sverige AB ("Tele2") har granskat det förslag på LRIC-modell för beräkning av kostnader för samtalsterminering i mobilnät i Sverige – 2.0 ("Modellen") och på Utkast till analys av marknaden för mobil samtalsterminering ("Analysen"), med diarienummer 15-4802, som remitterades av Post- och telestyrelsen ("PTS") den 1 juni 2016. Tele2 får härmed inkomma med följande yttrande.

1. Sammanfattning av Tele2:s synpunkter och förslag

1.1. PTS:s antaganden i Modellen om fördelning av taltrafik mellan 2G och 3G

- Tele2 avstyrker PTS:s förslag på historiska nyckeltal såväl som prognos för fördelningen av taltrafik mellan 2G och 3G dels i den del som innebär att all okänd taltrafik under åren 2012-2015 antas vara hänförlig till 3G-nät, dels i den del som innebär att 2G-taltrafiken radikalt antas minska mellan år 2011 och 2012.
- Grunderna för Tele2:s avstyrkande är de följande:
 - PTS:s antagande att all okänd taltrafik är hänförlig till 3G-nät saknar grund. Någon motivering till antagandet presenteras inte heller av PTS.
 - Det finns anledning att ifrågasätta om den i modellen antagna minskningen av 2G-taltrafik mellan år 2011 och 2012 på nära 30 procent överensstämmer med verkliga förhållanden. Någon förklaring till antagandet presenteras inte heller av PTS.
- Tele2 föreslår dels att PTS reviderar beräkningsformeln för 2G-andelen sådant att den andel av den okända taltrafikdelen som motsvarar 2G-teknikens andel av den kända taltrafiken fördelas till 2G, dels att PTS säkerställer – och tydligt redovisar – att de i Modellen ingående trafikvolymerna för år 2011 och 2012 korrekt återspeglar verkliga förhållanden, dels att PTS – för det fall det råder tveksamhet kring att de i Modellen ingående trafikvolymerna för år 2011 och 2012 korrekt återspeglar verkliga förhållanden – reviderar trafikvolymerna för år 2011 och 2012 så att Modellen i denna del möter de krav som ställs i dokumentet *Modellspecifikation för LRIC-modell för terminering i mobilnät i Sverige, Modellversion: 2.0* ("Modellspecifikationen").

1.2. PTS:s antaganden i Modellen om grossistspecifika termineringskostnader

- Tele2 avstyrker PTS:s förslag på grossistspecifika termineringskostnader i Modellens *pure* LRIC-beräkning.

- Grunden för Tele2:s avstyrkande är, jämte de grunder som anfördes i Tele2:s yttrande i det andra samrådet, den följande:
 - Den grund för förslaget som redovisas av PTS i dokumentet *PTS kommentarer på synpunkter inhämtade under andra samrådet om reviderad kalkylmodell och uppdaterad kalkylränta (WACC) för mobilnät ("Remissammanställningen")* är inte giltig.
- Tele2 föreslår att PTS, dels i syfte att agera i enlighet med vad myndigheten tidigare har meddelat, dels i syfte att säkerställa att likvärdiga kostnadsposter behandlas på likvärdigt sätt i kalkylmodellen för det fasta nätet och kalkylmodellen för mobila nät, dels i syfte att konstruera Modellen i enlighet med principerna för *pure* LRIC-beräkningar, inkluderar ett påslag för kreditförluster på 1 procent i Modellens *pure* LRIC-beräkning.

1.3. PTS:s antaganden i Modellen om VoLTE-utrustning

- Tele2 avstyrker PTS:s förslag på modellering och kostnadsberäkning av VoLTE-utrustning.
- Grunden för Tele2:s avstyrkande är, jämte de grunder som anfördes i Tele2:s yttrande i det andra samrådet, den följande:
 - De grunder för förslaget som redovisas av PTS i Remissammanställningen är inte förenliga med Modellspecifikationen.
- Tele2 föreslår att PTS inkluderar trafikrelaterade VoLTE-licenskostnader i Modellens *pure* LRIC-beräkning i enlighet med de principer som följer av Tele2:s redovisning i bilagan till bolagets yttrande i det andra samrådet.

1.4. PTS:s egeninitierade revidering av Modellens historiska kostnadstrender för mobilsites

- Tele2 avstyrker PTS:s förslag på revidering av Modellens historiska kostnadstrender för mobilsites.
- Grunden för Tele2:s avstyrkande är densamma som den som anfördes i Tele2:s yttrande i det andra samrådet:
 - PTS:s förslag saknar grund.
- Tele2 föreslår att den kostnadstrend för mobilsites som gällt sedan 2011 för åren 2009, 2010, 2011, 2012 och 2013 ska bibehållas, och att kostnadstrenden för åren från och med 2014 till och med kalkylperiodens slut ska justeras upp så att den följer samma 6-procentiga tillväxttrend som gällt sedan 2009.

1.5. PTS:s förslag på att i Analysen inte inkludera rätt till reciprok prissättning

- Tele2 tillstyrker PTS:s förslag på enhetlig prissättning för samtalsterminering oberoende av var samtalet originerar.

2. Detaljerade synpunkter och förslag

2.1. PTS:s antaganden i Modellen om fördelning av taltrafik mellan 2G och 3G

I Modellen redovisar PTS vilka trafikvolymerna som ligger till grund för den antagna årliga fördelningen av taltrafik mellan 2G, 3G och 4G. Fyra olika kategorier av taltrafik redovisas: 2G, 3G, 4G och okänd taltrafik.

Den okända taltrafiken utgör 2,6 procent av den totala trafiken år 2012, 2,5 procent år 2013, 2,8 procent år 2014 och 1,8 procent år 2015. Tele2 tolkar härvidlag Modellen på så sätt att det för PTS är okänt huruvida en andel av den totala taltrafikvolymen för åren 2012-2015 är hänförlig till 2G- eller 3G-nät.

När PTS omvandlar taltrafikvolymerna till andelsnyckeltal (som sedan används för att fördela den totala taltrafiken på 2G-, 3G-nät respektive 4G-nät) tillämpar PTS emellertid en beräkningsformel som innebär att *ingen* okänd taltrafik antas vara hänförlig till 2G-nät. Beräkningsformeln återfinns i rad 177 i fliken "Market demand". Eftersom 3G-andelen (i rad 178 i fliken "Market demand") beräknas som residualen av 100 procent minus den andel som antagits för 2G (och minus den andel som antagits för 4G men som för åren 2012-2015 är noll) antas *all* okänd taltrafik vara hänförlig till 3G-nät. Detta får i sin tur till följd att den antagna 3G-andelen ökar.

Någon grund för PTS:s antagande att all okänd taltrafik är hänförlig till 3G presenteras inte av PTS. Redan av den anledningen måste den av PTS tillämpade beräkningsformeln avstyrkas.

Även för det fall PTS skulle presentera en grund för antagandet är det enligt Tele2 mycket osannolikt att en sådan grund skulle kunna bedömas som giltig. Enkelt uttryckt är det för Tele2:s del mycket svårt att se hur PTS skulle kunna motivera att all trafik som PTS först definierar som okänd sedan i sin helhet definieras som 3G-trafik. Om PTS anser sig kunna anta att all okänd taltrafik är 3G-traltrafik, varför definieras den som okänd över huvud taget? Någon godtagbart svar på denna fråga synes inte möjligt. Även av denna anledning måste den av PTS tillämpade beräkningsformeln avstyrkas.

Det enda rimliga är enligt Tele2 att fördela den okända taltrafiken för ett visst år med utgångspunkt i hur den kända taltrafiken fördelas mellan 2G och 3G för samma år. Respektive nät skulle då tillföras den del av den okända trafiken som motsvarar respektive näts del av den kända trafiken. Beräkningsformeln för 2G i rad 177 i fliken "Market demand" bör därför ändras till den följande (där X är årskolumnen och Tele2:s tillägg markerat med kursiv och fet stil):

$$X177 = X171/(X170+X171+X172)+X171/(X170+X171+X172)*X174$$

I tillägg till det ovanstående konstaterar Tele2 på nytt att det finns anledning att ifrågasätta om det dataunderlag som ligger till grund för taltrafikfördelningen i Modellen speglar verkliga förhållanden.

Såsom framgår av rad 171 i fliken "Market demand" antas antalet 2G-talminuter minska mellan år 2011 och 2012 med 3,5 miljarder minuter, vilket motsvarar en reducering på nära 30 procent. Utifrån Tele2:s perspektiv är det mycket svårt att se framför sig vilka faktiska förändringar som rimligtvis skulle kunna förklara denna drastiska reducering av 2G-volymen. Enligt Tele2 kan det inte uteslutas att inlämnad data är felaktig. Enligt Tele2 åligger det PTS att kritiskt granska de inlämnade volymerna, bland annat genom att ta kontakt med de operatörer som inkommit med data för att få en förklaring till den stora minskningen av 2G-trafik mellan år 2011 och 2012. Om så inte görs finns det goda skäl att ifrågasätta om Modellen möter Modellspecifikationens krav på att "på ett korrekt sätt återspegla de aktiva svenska mobilnäten".

På ovanstående grunder avstyrker Tele2 PTS:s förslag på historiska nyckeltal såväl som prognos för fördelningen av taltrafik mellan 2G och 3G dels i den del som innebär att all okänd taltrafik under åren 2012-2015 av PTS antas vara hänförlig till 3G-nät, dels i den del som innebär att 2G-taltrafiken radikalt antas minska mellan år 2011 och 2012.

Tele2 föreslår dels att PTS reviderar beräkningsformeln för 2G-andelen sådant att den andel av den okända taltrafikdelen som motsvarar 2G-teknikens andel av den kända taltrafiken fördelas till 2G, dels att PTS säkerställer – och tydligt redovisar – att de i Modellen ingående trafikvolymerna för år 2011 och 2012 korrekt återspeglar verkliga förhållanden, dels att PTS – för det fall det råder tveksamhet kring att de i Modellen ingående trafikvolymerna för år 2011 och 2012 korrekt återspeglar verkliga förhållanden – reviderar trafikvolymerna för år 2011 och 2012 så att Modellen i denna del möter de krav som ställs Modellspecifikationen.

2.2. PTS:s antaganden i Modellen om grossistspecifika termineringskostnader

I Remissammanställningen anför PTS, som svar på Tele2:s synpunkter i det andra samrådet i fråga om avsaknaden av grossistspecifika termineringskostnader i Modellens *pure* LRIC-beräkning, att några kreditförluster inte förväntas vad gäller termineringstrafiken mellan de nätägande operatörerna och att något påslag för kreditförluster därför inte heller ska ingå i kalkylmodellen.

Tele2 konstaterar härvidlag *för det första* att ett generellt påslag för eventuella kreditförluster inte inkluderas för att kreditförluster förväntas. Om kreditförluster förväntades skulle påslaget rimligtvis motsvara de kreditförluster som förväntades. Ett påslag för kreditförluster inkluderas i syfte att ge den hypotetiska operatören täckning för trafikrelaterade kreditförluster som *eventuellt skulle kunna uppstå*. Såvitt Tele2 bedömer kan PTS inte utesluta att kreditförluster vad gäller termineringstrafiken skulle kunna uppstå (det vill säga att sannolikheten för kreditförluster skulle vara noll).

För det andra konstaterar Tele2 att PTS tidigare har meddelat att ett påslag för kreditförluster på 1 procent ska vara inkluderat i kalkylmodellen för mobila nät. Mot bakgrund av PTS:s yttrande i Remissammanställningen måste slutsatsen dras att PTS år 2011 förväntade sig kreditförluster vad gäller termineringstrafiken mellan operatörerna. För att kunna motivera sitt förändrade ställningstagande bör PTS rimligtvis kunna redogöra för varför myndigheten förväntade sig kreditförluster år 2011 och framåt med inte gör det år 2016 och framåt. Någon sådan redogörelse lämnas emellertid inte av PTS.

För det tredje uppmärksammar Tele2 att påslaget för kreditförluster avser kreditförluster i relation till *alla* operatörer vars mobiltrafik termineras av den hypotetiska operatören – alldeles oavsett om de äger ett mobilnät eller inte. Att PTS inte förväntar sig några kreditförluster mellan specifikt de nätägande operatörerna är därmed inte relevant.

På ovanstående grunder – jämte i tidigare yttranden anförda grunder – avstyrker Tele2 PTS:s förslag på grossistspecifika termineringskostnader i Modellens *pure* LRIC-beräkning. Tele2 föreslår att PTS, dels i syfte att agera i enlighet med vad myndigheten tidigare har meddelat, dels i syfte att säkerställa att likvärdiga kostnadsposter behandlas på likvärdigt sätt i kalkylmodellen för det fasta nätet och kalkylmodellen för mobila nät, dels i syfte att konstruera Modellen i enlighet med principerna för *pure* LRIC-beräkningar, inkluderar ett påslag för kreditförluster på 1 procent i Modellens *pure* LRIC-beräkning.

2.3. PTS:s antaganden i Modellen om VoLTE-utrustning

I Remissammanställningen anför PTS, som svar på Tele2:s synpunkter i det andra samrådet i fråga om modellering av VoLTE-utrustning och kostnadsberäkning av terminering av VoLTE-trafik, att PTS har låtit dimensionera VoLTE-utrustningen enligt en standardmetod som är vanligt använd bland mobiloperatörer, inte minst i Europa, och att PTS har hämtat offentligt tillgängliga prisuppgifter som förväntas spegla de kostnader som motsvarande VoLTE-utrustning skulle innebära för svenska förhållanden.

Tele2 uppmärksammar härvidlag att Tele2, som en bilaga till bolagets yttrande i det andra samrådet, redogjorde för en beräkning av VoLTE-licenskostnader som grundade sig dels på de VoLTE-trafikvolymerna som antagits av PTS i Modellen, dels på VoLTE-licensavtal som *de facto* tillämpas på den svenska marknaden. De VoLTE-licenskostnader som Tele2:s beräkning ger vid handen är *lägre* än de licenskostnader som följer av PTS:s förslag på modellering men med den skillnaden att VoLTE-licenskostnaderna, i enlighet med VoLTE-licensavtal som tillämpas på den svenska marknaden, i Tele2:s redogörelse är *helt trafikrelaterade och direkt hänförliga till mobil samtalsterminering*.

Givet det underlag som PTS därmed fick tillgång till i det andra samrådet ser inte Tele2 att det finns någon anledning för PTS att modellera VoLTE-utrustning och kostnadsberäkna terminering av VoLTE-trafik med utgångspunkt i modeller som används i andra länder än Sverige – särskilt inte när dessa modeller ger ett annat resultat än en modell som i sin helhet bygger på VoLTE-licensavtal som *de facto* tillämpas i Sverige. Eftersom Modellen, enligt Modellspecifikationen, "på ett korrekt sätt [ska] återspegla de aktiva svenska mobilnäten" synes det enda korrekta i detta sammanhang vara att modellera VoLTE-utrustning och kostnadsberäkna terminering av VoLTE-trafik med utgångspunkt i VoLTE-licensavtal som tillämpas på den svenska marknaden.

På ovanstående grunder – jämte i tidigare yttranden anförda grunder – avstyrker Tele2 PTS:s förslag på modellering och kostnadsberäkning av VoLTE-utrustning. Tele2 föreslår att PTS inkluderar trafikrelaterade VoLTE-licenskostnader i Modellens *pure* LRIC-beräkning i enlighet med de principer som följer av Tele2:s redovisning i bilagan till bolagets yttrande i det andra samrådet.

2.4. PTS:s egeninitierade revidering av Modellens historiska kostnadstrender för mobilsites

I Remissammanställningen anför PTS, som svar på Tele2:s synpunkter i det andra samrådet i fråga om PTS:s förslag på egeninitierade revidering av Modellens historiska kostnadstrender för mobilsites, att PTS inte har något ytterligare att tillägga utöver vad myndigheten framförde i denna fråga efter det första samrådet. Tele2 tolkar PTS:s formulering i Remissammanställning som att PTS avser stå fast vid det förslag som presenterades i det andra samrådet.

Härvidlag måste det påminnas om att PTS:s förslag på revidering av Modellens historiska kostnadstrender för mobilsites i det andra samrådet motiverades med att den tidigare justeringsfaktorn på (+) 6 procent enligt PTS varken kunde "motiveras eller verifieras utifrån tillgängligt material". Annorlunda uttryckt grundade sig PTS:s förslag på att PTS inte kunde belägga hur och varför PTS vid den modellrevidering som genomfördes år 2011 hade inkluderat den tillkommande justeringsfaktorn på (+) 6 procent för åren 2009-2013.

I sitt yttrande i det andra samrådet kunde Tele2 emellertid visa att PTS hade goda och dessutom väldokumenterade grunder till att inkludera den tillkommande justeringsfaktorn på 6 procent. I dokumentet *PTS konsultationssvar på samråd av kalkylmodell respektive prismetod för mobil terminering* (från år 2011), med diarienummer 10-8320/2.1.2, meddelar PTS att "kalkylmodellen har justerats för att ta hänsyn till en stigande marginalkostnad för nya basstationsplatser över tiden" och att "realkostnaden i modellen för nya basstationer [ökar] med sex procent per år fram till år 2013, då inga nya basstationsplatser tillkommer, p.g.a. oförändrad efterfrågan" samt att "i renodlad LRIC gäller kostnaden för de senast tillkomna basstationsplatserna."

Eftersom det därmed enkelt gick att både motivera och verifiera justeringsfaktorn utifrån tillgängligt material kunde Tele2 konstatera att PTS:s förslag i denna del saknade grund, och att någon retroaktiv justering av kostnadstrenden för åren 2009-2013 därför inte borde göras.

Tele2 konstaterade vidare att den tillkommande justeringsfaktorn på 6 procent inte borde exkluderas från och med år 2014, utan att den borde gälla till kalkylperiodens slut; detta dels då grunden för den ursprungliga justeringen var att det fanns stigande marginalkostnader för att etablera nya sites, och att PTS inte hade visat att det fanns något som indikerade att detta förhållande inte gällde även idag, dels då nya basstationsplatser *de facto* tillkommit efter 2013 och fortsätter att tillkomma.

Härvidlag noterar Tele2 att PTS inte har presenterat någon ny information som indikerar att det PTS-dokument som Tele2 refererar till i yttrandet i det andra samrådet inte är tillräckligt för att motivera och verifiera justeringsfaktorn på 6 procent. Därmed måste slutsatsen återigen dras att PTS helt saknar grund för förslaget. Enligt Tele2 är det synnerligen anmärkningsvärt att PTS – trots att Tele2 har kunnat visa att grunden för PTS:s förslag bygger på en missuppfattning – står fast vid en föreslagen ändring av kalkylmodellen som är till nackdel för operatörerna.

På ovanstående grunder – jämte i tidigare yttranden anförda grunder – avstyrker Tele2 PTS:s förslag på revidering av Modellens historiska kostnadstrender för mobilsites. Tele2 föreslår att den kostnadstrend för mobilsites som gällt sedan 2011 för åren 2009, 2010, 2011, 2012 och 2013 ska bibehållas, och att kostnadstrenden för åren från och med 2014 till och med kalkylperiodens slut ska justeras upp så att den följer samma 6-procentiga tillväxttrend som gällt sedan 2009.

2.5. PTS:s förslag på att i Analysen inte inkludera rätt till reciprok prissättning

I missivet till det tredje samrådet anför PTS att myndigheten drar tillbaka sitt förslag om reciprok prissättning och återgår till det ursprungliga alternativet, det vill säga enhetlig prissättning för samtalsterminering oberoende av var samtalet originerar. Analysen medger således inte någon reciprok prissättning för samtal som originerar utanför EU/EES.

Tele2 upprepar härvidlag de synpunkter som Tele2 anförde i bolagets yttrande i det första samrådet avseende PTS:s förslag på beslut om skyldigheter på marknaden för mobil samtalsterminering, nämligen att asymmetriska termineringsavgifter på längre sikt skulle öka risken för nummerkapningar och andra begränsningar, vilket skulle ha en negativ effekt på den svenska mobiltelefonimarknaden, och att asymmetriska termineringsavgifter skulle öka komplexiteten på den svenska mobiltelefonimarknaden och bidra till att ytterligare skillnader uppstod mellan de nationella grossisttelefonimarknaderna inom EU, vilket i sin tur skulle motverka syftet med de nya roamingregler som EU:s institutioner nyligen fattade beslut om.

Tele2 Sverige AB
Box 62
164 94 Kista
Telephone +46 8 562 640 00
Fax: +46 8 562 642 00
www.tele2.se

14-06-2016, FINAL

På ovanstående grunder tillstyrker Tele2 PTS:s förslag på enhetlig prissättning för samtalsterminering oberoende av var samtalet originerar.

* * *

Kontaktperson på Tele2

Carl-Johan Rydén

Head of Public Policy & Government Affairs